

'Een streepjescode op elk kind'

VN-redacteur Rudie Kagie biedt deze week een update over de ontwikkeling van het **Elektronisch Kinddossier** dat in 2009 van start gaat (Vrij Nederland 22/3/2008). Het wordt een Kinddossier (EKD) genoemd, maar het strekt zich tot alle minderjarigen van 0 tot 19 jaar uit.¹ In eerste instantie was het bedoeld als databank ten behoeve van consultatiebureaus en schoolartsen. Het zou 900 gegevenscategorieën omvatten, waaronder niet alleen medische gegevens maar ook bijvoorbeeld: éénoudergezin? leeftijd bij bevalling jonger dan 20 jaar? spreekt verzorgende ouder Nederlands? ouder(s) laag of niet geletterd? gezinssamenstelling? kunnen ouders zwemmen? hobby's van het gezin? stabiel sociaal en politiek klimaat in het gezin? politieke voorkeur en levensovertuiging van ouders? De intentie is met behulp van dergelijke gegevens aan kinderen en jongeren optimale zorg en bescherming te bieden. Maar worden er voldoende garanties geschapen dat Big Brother buiten de deur blijft? Een heikel punt is bijvoorbeeld de Verwijsindex Risicjongeren.²

Met ingang van 2011 zal het EKD aan het *Elektronisch Patiëntendossier* (EPD) gekoppeld worden, zodat alle behandelgegevens uit het zorgcircuit toegankelijk worden.³ Verder wordt op aandrang van (de vier grote steden en) de Tweede Kamer onderzocht of en in hoeverre het EKD tevens gecombineerd moet worden met de *Verwijsindex Risicjongeren* (VIR).² Dat is een databank waarin justitiële en zorginstanties (waaronder de scholen en de leerplichtambtenaar) beknopte gegevens uitwisselen over (geconstateerd of vermeend) afwijkend gedrag van jongeren tot 23 jaar. Als twee of meer instanties over dezelfde persoon een VIR-melding hebben gedaan, worden zij automatisch van elkaars meldingen op de hoogte gesteld.

Er zijn nogal wat hete hangijzers.⁴

- Uit het oogpunt van de **privacybescherming**: welke instanties zijn geautoriseerd het EKD, de VIR en het EPD te raadplegen? worden er verschillende autorisatieniveaus onderscheiden? hoe lang blijven de gegevens opgeslagen? en in hoeverre hebben de betrokken jongeren en hun ouders de mogelijkheid hun gegevens in te zien en eventueel bezwaar daartegen te maken?
- Uit het oogpunt van de **vertrouwensrelatie** tussen professional en cliënt/leerling/ouders: in hoeverre zijn instanties verplicht gegevens aan te leveren voor deze databanken en desgevraagd nadere informatie te verstrekken?
- Uit het oogpunt van de **kwaliteit van de zorg** is een mogelijk probleem dat de gegevens die in de databanken zijn opgenomen, onjuist geïnterpreteerd worden of stigmatiserend werken.
- En uit het oogpunt van **gegevensbeveiliging**: in hoeverre kan men voorkomen dat onbevoegden in de databanken inbreken of dat Justitie op grond van de *Wet bevoegdheden vorderen gegevens* de beveiliging van de databanken doorbreekt?

Op de achtergrond spelen ook andere discussies mee, blijkt uit de interviews die Rudie Kagie heeft gehouden. Willen we met dergelijke databanken alle gezondheidsrisico's zoveel mogelijk verkleinen, ook als dat ten koste gaat van fundamentele waarden van de democratische rechtsstaat? Worden in de databanken alleen feiten genoteerd of tracht men in elk dossier ook statistische risicoprofielen op te nemen? En wordt het begrip *gezondheid* zover opgerekt dat het ook gezond burgerschap gaat omvatten?⁵

Wes Holleman
weblog onderwijs 21-3-2008
www.onderwijsethiek.nl

¹ <http://www.jeugdengazin.nl/dossiers/elektronisch-kinddossier/default.asp>

² <http://www.jeugdengazin.nl/dossiers/verwijsindex/default.asp>;
http://www.verwijsindex.nl/hoewerktdeverwijsindex_hoewerktdeverwijsindex/

³ <http://www.minvws.nl/dossiers/elektronisch-patientendossier/>; behalve aan de opbouw van het EPD wordt gewerkt aan het Elektronisch Medicatiedossier (EMD).

⁴ Zie ook: <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=97> (geheimhoudingsplicht, EPD);
<http://www.onderwijsethiek.nl/?p=107> (politiecontrole op school);
<http://www.onderwijsethiek.nl/?p=110> (criminalisering van deviant gedrag);
<http://www.onderwijsethiek.nl/?p=129> (actieplan P&R, VIR, EKD);
<http://www.onderwijsethiek.nl/?p=187> (incidentenregistratie).

⁵ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=307>; <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=317>